

Minder Vlaamse jongeren gebruiken drugs dan 10 jaar geleden.

Tien jaar VAD-leerlingenbevraging

Sinds het schooljaar 2000-2001 organiseert VAD een leerlingenbevraging over alcohol en andere drugs bij jongeren in het secundair onderwijs. Tien jaar VAD-leerlingenbevraging toont een aantal evoluties en trends in het druggebruik bij jongeren. De balans oogt positief: het gebruik van tabak, alcohol, cannabis en andere illegale drugs bij jongeren tussen 12 en 18 jaar is de voorbije tien jaar gedaald, met de sterkste daling tussen 2000¹ en 2004.

De laatste vijf jaar is deze daling minder groot, met uitzondering van het aantal jongeren dat begint met alcohol drinken op 12-14 jaar. Dat aantal daalde sterk in de voorbije drie jaar.

'Maar we moeten alert blijven' zegt Marijs Geirnaert, directeur van VAD. 'Tegenover een algemeen positieve trend staan enkele risicovolle gedragingen: een kleine groep van 17-18-jarigen drinkt grote hoeveelheden, de eerder ingezette daling van cannabisgebruik stagneert en het gebruik van andere illegale drugs dan cannabis blijft vrijwel onveranderd over de voorbije tien jaar'. Redenen genoeg voor een blijvende investering in de preventie van tabak, alcohol en andere drugs.

Minder jongeren drinken alcohol, gevaar ligt in kleine groep bingedrinkers

Het alcoholgebruik bij jongeren tussen 12 en 14 jaar is sterk gedaald van 79% in 2000 naar 56,3% in 2009. Deze scherpe daling heeft zich vooral de laatste drie jaar doorgezet.

Ondanks deze positieve trend bij de jongste leeftijdsgroep, blijft het aantal -16-jarigen dat alcohol drinkt veel te hoog. Alcoholgebruik tijdens de adolescentie is en blijft risicovol, gezien de fysieke en emotionele kwetsbaarheid van deze leeftijdsgroep.

Sensibilisering van jongeren, ouders en opvoeders, horeca en detailhandel blijft onverminderd nodig om de beginleeftijd voor alcoholgebruik verder omhoog te krijgen. De gewijzigde alcoholwetgeving (januari 2010) over het verkoopverbod van alcohol aan -16-jarigen vormt hierbij een belangrijke ondersteuning.

De laatste jaren stellen we tevens een verontrustende tendens vast over de functie van alcoholgebruik bij jongeren van 17-18 jaar. Ongeveer 20% van hen geeft aan alcohol te drinken om dronken te worden. Bij wie op de zaterdag voor de bevraging meer dan 6 glazen alcohol dronk, steeg de motivatie 'drinken om dronken te worden' tot 37%². We stellen dit fenomeen vooral vast bij jongens (86% jongens tegenover 14% meisjes).

Ook al vormt die 37% een beperkte groep (6,5% van alle 17-18-jarigen), toch zijn deze cijfers verontrustend en moeten ze nauwlettend in de gaten gehouden worden zodat de ervaringen van een kleine groep zich niet tot de norm zouden veralgemenen³. Berichtgeving over bingedrinken, comazuipen, botellónes, apéro géants en andere zuipfestijnen werken deze beeldvorming (drinken om dronken te worden) spijtig genoeg flink in de hand.

Rol van ouders en omgeving

De ouders en de omgeving beïnvloeden de visie en het gebruik van jongeren. Duidelijke grenzen stellen (toepassing wetgeving, maar ook grenzen stellen in familiesfeer) én geloofwaardigheid (voorbeeldgedrag van ouders en volwassenen, beperking

¹ 2000 staat voor het schooljaar 2000-2001, 2004 voor het schooljaar 2004-2005 en 2009 voor het schooljaar 2008-2009.

² Cijfers VAD-Leerlingenbevraging 2008-2009.

³ De vragen naar de hoeveelheid gedronken alcohol zijn pas sinds 2008 in de Leerlingenbevraging opgenomen en kunnen niet vergeleken worden over de schooljaren heen.

reclamevoering) kunnen er toe bijdragen dat alcoholgebruik bij jongeren niet als sociale norm, maar eerder als uitzondering wordt gezien en maatschappelijk wordt aanvaard.

Minder jongeren roken

Het aantal jongeren tussen 12 en 18 jaar dat ooit heeft gerookt en het aantal dagelijkse rokers daalde tussen 2000 en 2009. Het aantal jongeren dat het jaar voor de bevraging rookte, daalde tussen 2000 en 2004. De laatste jaren blijft het percentage steken op 24%. Bij de jonge leeftijdsgroep van 12 tot 14 jaar zien we de grootste daling.

Cannabis neemt af in populariteit

Ook het ooit-gebruik en het regelmatig (wekelijks tot dagelijks) gebruik van cannabis daalt tussen 2000 en 2009. Het cannabisgebruik in het jaar voor de bevraging daalde eveneens tussen 2000 en 2004 maar bleef dan steken op 11,7%.

Opvallend, maar niet echt verwonderlijk, roken bijna alle jongeren die cannabis gebruiken ook tabak; slechts 1,4% gebruikt cannabis, maar rookt niet. Roken is dus een belangrijke risicofactor voor cannabisgebruik en niet-roken vormt bijgevolg een belangrijke buffer tegen cannabisgebruik.

Vanaf de leeftijd van 15-16 jaar is de stijging van het aantal rokers het grootst, en dat is ook de leeftijd waarop het aantal cannabisgebruikers zijn grootste stijging kent.

Die leeftijd is dan ook het moment bij uitstek om zowel cannabisgebruik als roken op de preventie-agenda te plaatsen.

Positieve attitudewijziging

Positief is de attitudewijziging tegenover het proberen en gebruiken van cannabis. Sinds 2000 zijn er steeds minder jongeren die denken dat hun beste vrienden het proberen of gebruiken van cannabis expliciet zouden goedkeuren. Anno 2009 verwachten de meeste jongeren een duidelijke afkeuring van hun vrienden voor het proberen (72%) of gebruiken (83%) van cannabis.

Specifieke deelpopulatie gebruikt andere illegale drugs dan cannabis

Andere illegale drugs dan cannabis is onder de leerlingen in het secundair onderwijs globaal genomen eerder een beperkt fenomeen. Het gebruik tijdens het laatste jaar voor de bevraging blijft hangen rond de 3%. Het gaat hier over een specifieke deelpopulatie: oudere leerlingen, in het beroepsonderwijs en meer jongens dan meisjes.

Extra aandacht voor jongens en BSO-leerlingen

Over de ganse lijn vertonen jongens meer risicogedrag dan meisjes en gebruiken ze meer tabak, alcohol, cannabis en illegale drugs, al zijn de verschillen voor tabak en alcohol beduidend kleiner dan voor cannabis en illegale drugs. Het goede nieuws is dat de dalende trend zich bij de jongens net zoals bij de meisjes, op dezelfde manier doorzet.

Daarnaast valt ook het gebruikspatroon van leerlingen in het BSO op. Voor alle middelen zien we beduidend meer gebruikers in het beroepsonderwijs. Ook de frequentie van gebruik (zowel tijdens de week als in het weekend) en de negatieve ervaringen na gebruik, liggen hier het hoogst. We zien bij deze groep ook nauwelijks een evolutie over de voorbije tien jaar.

Belang van ondersteunende wetgeving en sensibilisering

Een ondersteunende wetgeving en daarmee gepaard gaande sensibilisering, hebben een duidelijk effect op de gebruikscijfers van tabak en alcohol. Een voorbeeld van een succesvolle sensibilisering zien we in de dalende cijfers over het gebruik van alcopops.

De aangehouden informatie naar jongeren en ouders over de misleidende reclamevoering en over het effectieve alcoholgehalte van alcopops hebben de bewustmaking over en daarop volgend ook het gebruik van alcopops duidelijk beïnvloed.

De wetswijziging over cannabis kreeg, na een verwarrende periode bij de invoering, in het begin van dit millennium veel aandacht. In de laatste jaren is deze aandacht wat verminderd, wat een mogelijke verklaring kan zijn voor de stagnatie van de dalende trend die we vooral tussen 2000 en 2004 vaststelden.

Een hernieuwde aandacht voor het gebruik van cannabis en blijvende aandacht voor tabak en alcohol zijn nodig om de positieve trend van de voorbije 10 jaar te continueren. Specifieke aandacht is er nodig voor enkele risicogroepen en risicovolle gebruikspatronen, die we via de VAD-leerlingenbevraging moeten blijven opvolgen en bewaken.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie:

Verdere toelichting bij dit persbericht kunt u bekomen bij:

Marijs Geirnaert – directeur Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen
tel 02 – 423 03 35